

PHEGEA

driemaandelijks tijdschrift van de
VERENIGING VOOR ENTOMOLOGIE
van de

Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen

ISSN 0771-5277

Redactieadres : W. O. De Prins, Diksmuidelaan 176, B-2600 Antwerpen (Belgium)

Tel. 03/322.02.35

Jaargang 12, nummer 1

1 januari 1984

Faunistiek van loopkevers in België. De loopkevers van de collectie Hostie. (Coleoptera, Carabidae)

door

Konjev **DESENDER**

Abstract. Distribution of ground-beetles in Belgium. The carabids from the collection Hostie (Coleoptera, Carabidae). In this collection 178 carabid species are represented collected between 1917 and 1968. All data are given, followed by a brief discussion concerning those species with special faunistic interest.

Résumé. Faunistique des Carabidae en Belgique. Les carabiques de la collection Hostie (Coleoptera, Carabidae). Cette collection comprend 178 espèces de Carabidae, toutes recoltées dans notre pays entre 1917 et 1968. Après avoir fourni toutes les données nécessaires, les espèces faunistiquement intéressantes sont commentées.

Samenvatting. Deze verzameling bevat 178 soorten Carabidae, alle verzameld in ons land tussen 1917 en 1968. Na vermelding van alle gegevens worden de faunistisch interessante soorten kort besproken.

I. Inleiding

In het kader van het onderzoek naar de verspreiding van Invertebraten in ons land en Europa (*European Invertebrate Survey*) hebben we recent de kevercollecties doorgenomen die zich te Gent bevinden (Laboratorium voor Morfologie en Systematiek der Dieren, Rijksuniversiteit Gent). Aangezien verschillende collecties daarin aanwezig zijn waarvan de gegevens nooit gepubliceerd werden, besloten we hiervan een bijdrage op te stellen. Voor een aantal loopkeversoorten verschenen reeds voorlopige verspreidingskaarten voor ons land (Verstraeten, Boosten & Gaspar, 1973 : 6 soorten; Verstraeten & Boosten, 1976 : 20 soorten, en Verstraeten & Boosten, 1979 : 18 soorten). Voor deze soorten hebben we bij de gegevens telkens nagegaan of de vindplaatsen al dan niet reeds bekend waren.

II. Materiaal en methode

Voor de naamgeving en systematische volgorde werd Turin (1981) gevolgd. Telkens vermelden we bij de soortnamen de vindplaatsen met de respectievelijke data. Een nieuwe vindplaats voor een soort waarvan reeds voorlopige verspreidingskaarten verschenen wordt telkens gevolgd door de UTM-hokcode (10 km x 10 km). Voor determinatie gebruikten we vooral Freude *et al.* (1976) en Lindroth (1974). Dit laatste werk bevat handige determineertabellen maar behandelt enkel de soorten van de Britse eilanden zodat een aantal bij ons voorkomende soorten ontbreken.

III. Resultaten

1. Genus *Cicindela*

Cicindela campestris Linnaeus, 1758 : Brasschaat, 19-vi-1949; Brecht, 27-viii-1942; Halle, 21-iv-1968; Hechtel, 26-iv-1955; Heide, 21-vii-1950; Hockai, 1-viii-1926; Kalmthout, 14-v-1952; Sint-Job-in-'t-Goor, 20-viii-1918; Tervuren, 21-iv-1948; Turnhout, 20-iv-1958; Wuustwezel, 18-iv-1948; Wijnegem, 20-vi-1954; Zoersel, viii-1950; Zonhoven, 2-v-1929.

Cicindela hybrida Linnaeus, 1758 : Arendonk, 11-v-1952; Gierle (FS28), 22-iii-1953; Heide, 17-iv-1933; Merksplas (FS29), 16-viii-1955; Sint-Anna, 12-iv-1918; Turnhout, 20-iv-1958; Wuustwezel, 2-ix-1918.

Cicindela maritima Latreille & Dejean, 1822 : Burcht, 8-vii-1918; Heide (FS08), 17-iii-1933; Sint-Anna, iv-1952.

Cicindela sylvatica Linnaeus, 1758 : Heide, 21-vii-1950; Kalmthout, 15-viii-1954; Merksplas (FS29), 16-viii-1955; Schoten (FS07), 5-v-1919; Sint-Job-in-'t-Goor, 30-iv-1933.

2. Genus *Carabus*

Carabus arvensis Herbst, 1784 : Hockai, 8-v-1925.

Carabus auratus Linnaeus, 1761 : Burcht, vi-1937; Doel, vii-1950; Edegem, 30-vi-1928; Wilrijk, 24-iii-1926.

Carabus auronitens Fabricius, 1792 : Tervuren, 15-iv-1951.

Carabus cancellatus Illiger, 1798 : Burcht, v-1937; Merksem, 3-v-1929.

Carabus clathratus Linnaeus, 1761 : Brecht, 28-v-1951; Heide (FS08), 31-vii-1955; Heusden (Beringen, FS55), 19-v-1957; Kalmthout, 19-v-1938.

Carabus coriaceus Linnaeus, 1758 : Edegem, 6-ix-1918; Merksem, 6-vi-1930.

Carabus convexus Fabricius, 1775 : Torgny, 25-iv-1948.

Carabus granulatus Linnaeus, 1758 : Bornem (ES86), 6-v-1956; Hockai, 8-v-1925; Itegem, 9-ix-1956; Itterbeek, 27-ii-1947.

Carabus monilis Fabricius, 1792 : Ensival, 8-vi-1937; Dendermonde (ES75), vi-1936; Treignes (FR15), 2-vi-1952.

Carabus nemoralis O.F. Müller, 1764 : Ranst, 27-iii-1949; Sint-Job-in-'t-Goor (FS08), v-1920.

Carabus nitens Linnaeus, 1758 : Brecht, 7-iv-1920, 3-v-1953; Putte (FS15), 8-vi-1930; Sint-Job-in-'t-Goor, 2-viii-1918; Weelde, 29-iv-1934; Wildert, 11-iv-1948.

Carabus problematicus Herbst, 1786 : Brecht, 27-ix-1919; Sint-Job-in-'t-Goor, 2-ix-1920; Tervuren, 15-ix-1951.

Carabus purpurascens Fabricius, 1787 : Herent, 18-viii-1926; Sohan, 17-vii-1937; Tervuren, 15-iv-1951.

3. Genus *Calosoma*

Calosoma inquisitor Linnaeus, 1758 : Peerdsbos, 24-vi-1926; Putte (FS15), 8-vi-1930; Wijnegem (FS07), 7-v-1947.

Calosoma sycophanta Linnaeus, 1758 : Westmalle (FS18), 10-iv-1920.

4. Genus *Cychrus*

Cychrus attenuatus Fabricius, 1792 : Hastière (FR26), 24-v-1925; Tervuren, 15-iv-1951.

Cychrus caraboides Linnaeus, 1758 : Brecht, 30-viii-1919; Sint-Job-in-'t-Goor (FS08), 26-ix-1948.

5. Genus *Omophron*

Omophron limbatum Fabricius, 1776 : Brasschaat (FS08), 6-ix-1919; Putte (FS15), 26-v-1935.

6. Genus *Leistus*

Leistus ferrugineus Linnaeus, 1758 : Schoten, 14-viii-1919.

Leistus rufescens Fabricius, 1775 : Blankenberge, 26-v-1925.

Leistus rufomarginatus Duftschmid, 1812 : Antwerpen (Rivierenhof), 16-ii-1958.

Leistus spinibarbis Fabricius, 1775 : Brecht, 7-iv-1926.

7. Genus *Nebria*

Nebria brevicollis Fischer von Waldheim, 1828 : Brasschaat, 14-v-1921, 6-vi-1954; Nieuwmoer, 3-vi-1956; Sint-Job-in-'t-Goor, 16-viii-1918.

8. Genus *Notiophilus*

Notiophilus aquaticus Linnaeus, 1758 : Schoten, 28-v-1929.

Notiophilus biguttatus Fabricius, 1779 : Halle, 21-iv-1968; Schoten, 28-v-1919.

Notiophilus palustris Duftschmid, 1812 : Schoten, 3-iv-1926.

Notiophilus rufipes Curtis, 1829 : Herent, 17-iv-1939.

Notiophilus substriatus Water, 1833 : Brecht, 7-iv-1920.

9. Genus *Loricera*

Loricera pilicornis Fabricius, 1774 : Ranst, 14-v-1951; Sint-Anna, 25-i-1921.

10. Genus *Blethisa*

Blethisa multipunctata Linnaeus, 1758 : Brasschaat (FS08), 14-v-1921; Heide (FS08), 31-vii-1955; Kalmthout, 29-v-1938.

11. Genus *Elaphrus*

Elaphrus cupreus Duftschmid, 1812 : Sint-Anna, 23-iv-1921; Wintham, 20-vii-1958.

Elaphrus riparius Linnaeus, 1758 : Brecht, 16-viii-1919, 3-v-1953.

Elaphrus uliginosus Fabricius, 1775 : Sint-Anna, 23-iv-1921.

12. Genus *Broscus*

Broscus cephalotes Linnaeus, 1758 : Brasschaat, 6-ix-1919; Halle, 5-viii-1929; Sint-Anna, 2-viii-1958; Zwijn (ES75), 3-vii-1955.

13. Genus *Clivina*

Clivina collaris Herbst, 1784 : Deurne, 26-iv-1921; Zandvliet, 7-iv-1958.

Clivina fossor Linnaeus, 1758 : Lier, 6-v-1925; Zandvliet, 7-iv-1958.

14. Genus *Dyschirius*

Dyschirius arenosus Stephens, 1827 : De Panne, 18-iii-1926; Zwijn, 3-viii-1955.

Dyschirius globosus Herbst, 1784 : Brecht, 12-v-1957; Deurne, 6-v-1922; Heide, 13-v-1956,

15. Genus *Bembidion*

Bembidion aeneum Germar, 1824 : Hoboken, 11-iv-1925.

Bembidion argenteolum Ahrens, 1812 : De Panne, 4-v-1936; Sint-Anna, 1935.

Bembidion articulatum Panzer, 1796 : Tervuren, 26-vii-1922.

Bembidion assimile Gyllenhal, 1810 : De Panne, 2-vi-1929; Sint-Anna, 7-v-1921.

Bembidion biguttatum Fabricius, 1779 : Sint-Anna, 7-v-1921.

Bembidion bruxellense Wesmael, 1835 : Oostruweel, 5-ix-1919; Turnhout, 20-iv-1958.

Bembidion decorum Zenker, 1801 : Freyr, 22-vi-1930; Hastière, 24-v-1925.

Bembidion dentellum Thunberg, 1787 : Wilrijk, 24-iii-1921.

Bembidion doris Panzer, 1797 : Boitsfort, 27-vii-1921; Tervuren, 5-vii-1921.

Bembidion femoratum Sturm, 1825 : Brasschaat, 5-ix-1919.

Bembidion genei Küster, 1847 : Oostruweel, 25-v-1921.

Bembidion guttula Fabricius, 1792 : Hoboken, 3-v-1922.

Bembidion harpaloides Serville, 1821 : Hoboken, 2-iv-1921.

Bembidion iricolor Bedel, 1879 : Zandvliet, 19-iv-1954.

Bembidion lampros Herbst, 1784 : Deurne, 26-iii-1921.

Bembidion litorale Olivier, 1791 : Tervuren, 1963.

Bembidion lunulatum Fourcroy, 1785 : De Panne, 18-iii-1926; Hoboken, 3-v-1922.

Bembidion maritimum Stephens, 1839 : Sint-Anna, 21-iv-1929,

Bembidion minimum Fabricius, 1792 : Zandvliet, 19-iv-1954.

- Bembidion nigricorne* Gyllenhal, 1827 : Brecht, 12-iv-1920.
Bembidion nitidulum Marsham, 1802 : Tervuren, 31-vii-1921; Hatrival, 29-vi-1958.
Bembidion obliquum Sturm, 1825 : Brecht, 3-v-1953.
Bembidion obtusum Serville, 1821 : Rochefort, 15-vi-1929.
Bembidion properans Stephens, 1828 : Boitsfort, 27-vii-1921.
Bembidion quadrimaculatum Linnaeus, 1761 : Borsbeek, 13-iv-1920; Eben, 14-vi-1959.
Bembidion semipunctatum Donovan, 1806 : Oudergem, 12-vii-1921; Tervuren, 14-vii-1921.
Bembidion stephensi Crotch, 1869 : Hastière, 24-v-1925.
Bembidion tetracolum Say, 1923 : Oostruweel, 3-ix-1919; Heide, 25-iv-1949; Zandvliet, 19-iv-1954.

Bembidion tibiale Duftschmid, 1812 : Freyr, 22-vi-1930.

Bembidion varium Olivier, 1795 : Oostruweel, 3-ix-1919; Zwijn, 3-viii-1955.

16. Genus *Asaphidion*

- Asaphidion flavipes* Linnaeus, 1761 : Deurne, 26-iii-1921; Ranst, 11-iv-1954.
Asaphidion pallipes Duftschmid, 1812 : Loën, 15-vi-1946; Tervuren, iv-1921.

17. Genus *Trechus*

- Trechus obtusus* Erichson, 1837 : Ravels, 14-ix-1957.
Trechus quadristriatus Schrank, 1781 : Deurne, 4-ix-1925; Farnal, 15-vi-1952; Schoten, 14-viii-1919; Sint-Anna, 18-x-1952; Zandvliet, 18-ix-1949.
Trechus rubens Fabricius, 1801 : Heide, 25-iv-1948.

18. Genus *Stomis*

- Stomis pumicatus* Panzer, 1796 : Ranst, 11-iv-1954; Rupelmonde, 24-v-1936.

19. Genus *Pterostichus*

- Pterostichus cristatus* Dufour, 1820 : Tervuren, 6-vii-1921.
Pterostichus cupreus Linnaeus, 1758 : Deurne, 16-iv-1949.
Pterostichus diligens Sturm, 1824 : Brasschaat, 14-v-1921; Hoboken, 20-iv-1923.
Pterostichus kugelanni Panzer, 1797 : Rochefort, ?; Theux, ?.
Pterostichus madidus Fabricius, 1775 : Durbuy, 10-vii-1952; Halle, 5-viii-1919.
Pterostichus melanarius Illiger, 1798 : Deurne, 12-vii-1916; Lichtaart, 13-vii-1952.
Pterostichus niger Schaller, 1783 : Oostruweel, 20-v-1919; Ekeren, 24-iv-1949; Liereman, 22-vii-1956; Meerdaal, 22-vii-1966; Turnhout, 19-viii-1956; Wilmarsdonk, 24-iv-1949.

Pterostichus nigrita Fabricius, 1792 : Brecht, 4-viii-1919; Kalmthout, 21-viii-1949.

Pterostichus oblongopunctatus Fabricius, 1787 : Brasschaat, 5-ix-1919; Westmalle, 28-x-1951.

Pterostichus strenuus Panzer, 1797 : Oostruweel, 13-v-1926.

Pterostichus versicolor Sturm, 1824 : Brecht, 1-ix-1919; Deurne, 16-iv-1949; Kalmthout, 22-iv-1957; Turnhout, 28-iv-1958.

20. Genus *Abax*

Abax ovalis Duftschmid, 1812 : Anseremme, 22-iii-1927.

Abax parallelepipedus Piller & Mitterpacher, 1783 : Anseremme, 22-iii-1927; Durbuy, 10-viii-1952; Ranst, 1-vi-1957.

21. Genus *Molops*

Molops piceus Panzer, 1793 : Hofstade, 19-iv-1953; Theux, ?.

22. Genus *Calathus*

Calathus erratus C.R. Sahlberg, 1827 : Brecht, 1-viii-1954; Schoten, 16-vi-1919.

Calathus fuscipes Goeze, 1777 : Brasschaat, 26-ii-1931; Halle, 5-viii-1919.

Calathus melanocephalus Linnaeus, 1758 : Deurne, 13-iv-1929; Westmalle, 13-xi-1949.

Calathus mollis Marsham, 1802 : De Panne, 13-ix-1925.

Calathus piceus Marsham, 1802 : Deurne, 5-iii-1921.

23. Genus *Sphodrus*

Sphodrus leucophthalmus Linnaeus, 1758 : Leuven, 30-viii-1932.

24. Genus *Laemostenus*

Laemostenus terricola Herbst, 1784 : Visé, 11-v-1936.

25. Genus *Synuchus*

Synuchus nivalis Panzer, 1797 : Sint-Job-in-'t-Goor, 29-iv-1919.

26. Genus *Agonum*

Agonum assimile Paykull, 1790 : Schoten, 2-viii-1919.

Agonum dorsale Pontoppidan, 1763 : Deurne, 26-iii-1921; Diest, 15-v-1966; 3-vii-1955.

Agonum fuliginosum Panzer, 1809 : Hoboken, 2-iv-1921.

Agonum marginatum Linnaeus, 1758 : Brecht, 4-v-1952; Heide, 13-v-1956; Sint-Anna, 9-iv-1926.

Agonum moestum Duftschmid, 1812 : Sint-Anna, 25-iv-1921.

Agonum muelleri Herbst, 1784 : Kallo, 22-iii-1921.

Agonum obscurum Herbst, 1784 : Brecht, 12-iv-1920; Westmalle, 28-x-1951; Zoersel, 21-v-1956.

Agonum ruficorne Goeze, 1777 : Sint-Anna, 7-ii-1921.

Agonum sexpunctatum Linnaeus, 1758 : Brasschaat, 30-vii-1919; Brecht,

1924.

Agonum thoreyi Dejean, 1828 : Sint-Anna, 3-v-1941.

Agonum viduum Panzer, 1797 : Sint-Anna, 25-iv-1931.

Agonum viridicupreum Goeze, 1777 : Wodecq, 13-xii-1953.

27. Genus *Amara*

Amara aenea Degeer, 1774 : Antwerpen, 1-v-1917.

Amara apricaria Paykull, 1790 : Deurne, 4-v-1923.

Amara aulica Panzer, 1797 : Bornem, 19-ix-1948; Deurne, 13-v-1922.

Amara bifrons Gyllenhal, 1810 : Brecht, 1-ix-1919; Halle, 5-viii-1919.

Amara communis Panzer, 1797 : Oostruweel, 29-vii-1918; Wijnegem, 26-vi-1954.

Amara consularis Duftschmid, 1812 : Sint-Anna, 22-vi-1921.

Amara famelica Zimmerman, 1832 : Deurne, 15-v-1923; Heide, 14-iv-1950.

Amara familiaris Duftschmid, 1812 : Merkssem, 19-v-1929; Turnhout, 20-iv-1958.

Amara fulva Degeer, 1774 : Herent, 18-viii-1926; Peerdsbos, 24-vi-1950; Sint-Anna, vii-1950.

Amara plebeja Gyllenhal, 1810 : Merksplas, 13-viii-1956.

Amara praetermissa Sahlberg, 1827 : Halle, 27-v-1956.

Amara similata Gyllenhal, 1810 : Brasschaat, 27-viii-1919.

Amara spreta Dejean, 1831 : Deurne, 13-v-1932; Ekeren, 25-iii-1961; Wilrijk, 30-iii-1958.

28. Genus *Zabrus*

Zabrus tenebroides Goeze, 1777 : Bornem (ES86), viii-1950.

29. Genus *Anisodactylus*

Anisodactylus binotatus Linnaeus, 1787 : Brecht, 3-vi-1956; Hoboken, 5-iv-1921.

30. Genus *Diachromus*

Diachromus germanus Linnaeus, 1758 : Tervuren, 17-iv-1948.

31. Genus *Stenolophus*

Stenolophus mixtus Herbst, 1784 : Ekeren, 4-x-1945; Merkssem, 10-iv-1950; Sint-Anna, vii-1950.

Stenolophus skrimshiranus Stephens, 1828 : Sint-Anna, 23-viii-1921.

Stenolophus teutonius Schrank, 1781 : Brasschaat, 31-v-1920.

32. Genus *Bradycellus*

Bradycellus harpalinus Serville, 1821 : Brecht, 1-ix-1969.

Bradycellus verbasci Duftschmid, 1812 : Brecht, 1-ix-1969; Sint-Anna, 1921.

33. Genus *Dicheirotrichus*

Dicheirotrichus gustavi Crotch, 1871 : Bergen-op-Zoom, 9-vii-1951; Zandvliet, 18-ix-1949; Zwijn, 3-vii-1955.

34. Genus *Acupalpus*

Acupalpus dorsalis Fabricius, 1787 : Kallo, 7-v-1921; Putte, ?; Wilrijk, 24-iii-1921.

Acupalpus dubius Schilsky, 1888 : Merksem, 10-iv-1956.

Acupalpus exiguus Dejean, 1829 : Ruisbroek, 9-vii-1944.

Acupalpus flavicollis Sturm, 1825 : Amerlo, 20-iii-1950; Deurne, 26-iii-1921.

Acupalpus meridianus Linnaeus, 1767 : Wilrijk, 24-iii-1921.

35. Genus *Harpalus*

Harpalus aeneus Fabricius, 1792 : Oostruweel, 20-v-1919; Hoboken, 9-vi-1957; Zwijn, 3-vii-1955.

Harpalus anxius Duftschmid, 1812 : Deurne, 4-v-1920; Sint-Anna, 18-x-1952.

Harpalus dimidiatus Rossi, 1790 : Oostruweel, 20-v-1919; Deurne, 6-v-1922. Hastière, 24-v-1925.

Harpalus distinguendus Duftschmid, 1812 : Oostruweel, 20-ix-1921.

Harpalus flavescens Piller, 1783 : Ekeren, 11-viii-1959.

Harpalus neglectus Serville, 1821 : Zwijn, 3-vii-1953.

Harpalus puncticeps Stephens, 1828 : Antwerpen, 7-ix-1956; Olloy, 27-vi-1936.

Harpalus quadripunctatus Dejean, 1828 : Deurne, 13-v-1922.

Harpalus rubripes Degeer, 1774 : Hofstade, 19-iv-1953.

Harpalus rufipes Degeer, 1774 : Duinbergen, vii-1949; Hemiksem, iv-1923; Wilrijk, 24-xi-1921.

Harpalus servus Duftschmid, 1812 : Duinbergen, vii-1949; Bredene, 10-vii-1929.

Harpalus smaragdinus Duftschmid, 1812 : Deurne, 6-v-1922.ï

Harpalus tardus Panzer, 1797 : Deurne, 30-iv-1921; Eben, 14-vi-1953.

36. Genus *Licinus*

Licinus depressus Paykull, 1790 : Torgny, 25-iv-1948.

37. Genus *Badister*

Badister bipustulatus Fabricius, 1792 : Ciplu, 7-v-1936; Kallo, iv-1941; Ter-
vuren, 14-iv-1948.

38. Genus *Chlaenius*

Chlaenius nigricornis Fabricius, 1787 : Broechem, v-1941; Sint-Anna, 7-v-1921.

Chlaenius nitidulus Schrank, 1781 : Hoboken, 2-iv-1925.

Chlaenius vestitus Paykull, 1790 : Oostruweel, 29-viii-1923.

39. Genus *Callistus*

Callistus lunatus Fabricius, 1775 : Torgny, 25-iv-1948.

40. Genus *Oodes*

Oodes helopioides Fabricius, 1792 : Brecht, 11-iv-1921; Ciplý, 18-v-1936.

41. Genus *Panagaeus*

Panagaeus bipustulatus Fabricius, 1775 : Ciplý (ER68), 7-v-1936.

Panagaeus cruxmajor Linnaeus, 1758 : Merksem, 7-iv-1921.

42. Genus *Odacantha*

Odacantha melanura Linnaeus, 1766 : Mechelen, 9-iv-1931; Sint-Anna, 23-iv-1921; Wilmarsdonk, 27-iv-1952.

43. Genus *Cymindis*

Cymindis axillaris Fabricius, 1794 : Rochefort, ?.

Cymindis humeralis Fourcroy, 1785 : Zoersel, 5-viii-1919.

Cymindis vaporariorum Linnaeus, 1758 : Zoersel, 5-viii-1919.

44. Genus *Lebia*

Lebia chlorocephala Hoffmann, 1803 : Nismes, 19-v-1930; Wintham (ES86), 2-vi-1941.

Lebia cruxminor Linnaeus, 1758 : Tervuren, 25-vii-1948.

45. Genus *Demetrias*

Demetrias atricapillus Linnaeus, 1758 : Sint-Anna, 7-v-1921.

Demetrias imperialis Germar, 1824 : Sint-Anna, 3-v-1941.

46. Genus *Dromius*

Dromius agilis Fabricius, 1787 : Deurne, 3-v-1921.

Dromius linearis Olivier, 1795 : Deurne, 3-xii-1921.

Dromius melanocephalus Dejean, 1825 : Deurne, 30-iv-1921; Sint-Job-in-'t-Goor, 30-x-1949.

Dromius meridionalis Dejean, 1825 : Deurne, 3-v-1921.

Dromius quadrimaculatus Linnaeus, 1758 : Deurne, x-1940; Woluwe, 17-vii-1921; Zandhoven, 28-iii-1954.

Dromius quadrinotatus Panzer, 1801 : Deurne, 3-i-1922.

47. Genus *Metabletus*

Metabletus foveatus Fourcroy, 1785 : Deurne, 30-xi-1921.

48. Genus *Brachinus*

Brachinus crepitans Linnaeus, 1758 : Ciplý (ER68), v-1931; Ensival, 4-vi-1936; Torgny, 25-iv-1948.

Brachinus sclopeta Fabricius, 1792 : Tervuren (FS03), vii-1921.

IV. Discussie

Deze collectie bevat 178 soorten (ca. 500 exemplaren), alle in ons land verzameld tussen 1917 en 1968. Het merendeel van de waarnemingen is afkomstig uit het Antwerpse en Limburg. Eén soort, *Bembidion properans*, is nieuw voor onze fauna. Deze soort is echter vrij algemeen en wordt in diverse graslandtypes aangetroffen (cf. Desender & Crappé, in druk). Slechts sedert de laatste decennia wordt ze echter als aparte soort beschouwd, waar ze vroeger bij *Bembidion lampros*, één van onze meest algemene loopkeversoorten, werd ondergebracht.

Vergelijking van de soortenlijst met Derenne (1957) toont een aanzienlijk aantal vrij tot zeer zeldzame soorten aan, die hieronder summier worden besproken :

- Bembidion aeneum* : vooral in schorren voorkomend, slechts vermeld van 4 plaatsen, waaronder Hoboken;
- Bembidion argenteolum* : 4 vindplaatsen, waaronder De Panne;
- Bembidion decorum* : enkel aan stromend water te vinden, 4 vindplaatsen voor ons land;
- Bembidion harpaloides* : 6 vindplaatsen, waaronder Hoboken;
- Bembidion iricolor* : 4 vindplaatsen (litoraal en Scheldebekken) van deze halofiele soort;
- Bembidion nigricorne* : typische heidesoort, van 7 vindplaatsen gemeld;
- Bembidion maritimum* : 10 vindplaatsen in het Scheldebekken, sporadisch ook aan onze kust (eigen gegevens), halofiele soort;
- Trechus rubens* : 6 vindplaatsen, vooral in Hoog-België;
- Calathus piceus* : 7 vindplaatsen, typisch in *Epicea*-aanplantingen voorkomend;
- Sphodrus leucophthalmus* : deze soort wordt vooral in kelders gevonden en wordt door Derenne (l.c.) van 3 vindplaatsen gemeld, waaronder Leuven;
- Harpalus flavescens* : enkel vermeld voor Beverlo en Antwerpen;
- Harpalus neglectus* : 6 vindplaatsen, steeds in duinen maar niet uitsluitend in het litoraal;
- Harpalus puncticeps* : bij Derenne (l.c.) enkel vermeld voor Torgny; waarschijnlijk aan kalk gebonden soort;
- Harpalus quadripunctatus* : 5 vindplaatsen;
- Harpalus servus* : 6 vindplaatsen, bijna uitsluitend in het litoraal;
- Licinus depressus* : bekend van 3 plaatsen, waaronder Torgny;
- Cymindis axillaris* : 5 vindplaatsen, *Cymindis humeralis* : 9 vindplaatsen en *Cymindis vaporariorum* : 9 vindplaatsen : deze drie soorten komen bijna uitsluitend in heidegebieden voor, sporadisch ook op kalkhellingen;
- Lebia cruxminor* : 8 vindplaatsen bij Derenne (l.c.), meestal op kalkhellingen;

-*Dromius meridionalis* : werd tot nog toe enkel op Antwerpen-Linkeroever vastgesteld door Fagel (10-vi-1935); deze waarneming is van dezelfde lokaliteit maar vroeger (3-v-1921).

Voor de volgende soorten, waarvan reeds voorlopige verspreidingskaarten werden opgesteld, vinden we aanvullende gegevens ; *Cicindela maritima*, *C. sylvatica*, *Carabus clathratus*, *C. granulatus*, *C. monilis*, *C. nemoralis*, *C. nitens*, *Calosoma inquisitor*, *C. sycophanta*, *Cychrus attenuatus*, *C. caraboides*, *Omophron limbatum*, *Blethisa multipunctata*, *Brosicus cephalotes* en *Lebia chlorocephala*. De meeste van deze waarnemingen gebeurden vòòr 1950. Hoewel vooruitgang of achteruitgang van soorten moeilijk uit dergelijke gegevens af te leiden zijn, is het opvallend dat minstens voor een aantal soorten er bijna geen recente meldingen zijn, terwijl ze in het begin van deze eeuw op veel plaatsen talrijk gevonden werden. Voorbeelden hiervan zijn *Calosoma sycophanta*, diverse *Carabus*-soorten enz. (zie ook Turin, 1982).

Om in dit verband nog duidelijker inzicht te verkrijgen is het noodzakelijk dat voor het opmaken van verspreidingskaarten zoveel mogelijk gegevens gecontroleerd samengebracht worden. Hiermee zijn we dan ook reeds gestart (o.a. collecties te Gent, Gembloux, Brussel) maar een grote inbreng kan ongetwijfeld komen uit privé-collecties. Daarenboven kan het verzamelen van deze gegevens tevens een bijkomende argumentatie geven voor het behoud van bedreigde natuurgebieden of landschappen.

Dankwoord

Speciale dank aan Prof. Dr. E. Geraert die ons de mogelijkheid gaf de collecties van het Museum voor Dierkunde van het Laboratorium voor Morfologie en Systematiek der Dieren te Gent door te nemen.

Literatuur

- Derenne, E., 1957. Catalogue des Coléoptères de Belgique. I. Caraboidea Carabidae. *Soc. Royale d'Entomologie Belg.*, 116 p.
- Desender, K. & D. Crappé (in druk). Larval and adult morphology and biometry of two sibling species *Bembidion lampros* (Herbst) and *Bembidion properans* Stephens (Coleoptera, Carabidae). *Biol. Jb. Dodonaea*.
- Freude, H., K.W. Harde & G.A. Lohse, 1976. Die Käfer Mitteleuropas, Band 2, Carabidae. Goecke & Evers Verlag, 302 p.
- Lindroth, C.H., 1974. Handbooks for the Identification of British Insects, Vol. IV, Part 2. Coleoptera, Carabidae. Roy. Ent. Soc. London, 148 p.
- Turin, H., 1981. Provisional checklist of the European ground-beetles (Coleoptera : Cicindelidae & Carabidae). Monografieën van de Nederlandse Entomologische Vereniging, Nr. 9, 249 p.
- Turin, H., 1982. Over het voorkomen van de loopkevers in Nederland, in het bijzonder van de zeldzame en uitgestorven soorten. Nieuwsbrief European Invertebrate Survey - Nederland, 12 : 3-34.
- Verstraeten, Ch & G. Boosten, 1976. Enquête pour établir la répartition des Coléoptères de Belgique. Ilième série. Atlas provisoire des Insectes de Belgique. Ed. J. Leclercq & Ch. Verstraeten, cartes 899-964, Gembloux.

Verstraeten, Ch. & G. Boosten, 1979. Enquête pour établir la répartition des Coléoptères de Belgique et des régions limitrophes. IIIième série. Atlas provisoire des Insectes de Belgique. Ed. J. Leclercq & Ch. Verstraeten, cartes 1201-1262, Gembloux.

Verstraeten, Ch., G. Boosten & Ch. Gaspar, 1973. Coleoptera, cartes 701-752. Extrait de l'Atlas provisoire des Insectes de Belgique. Ed. J. Leclercq, Ch. Gaspar & Ch. Verstraeten, Gembloux.

Naschrift

Personen die bereid zijn aan dit verspreidingsonderzoek mee te werken of die controleerbare gegevens willen ter beschikking stellen of referentieverzamelingen laten controleren, kunnen steeds contact opnemen met de auteur.

Desender K. : Laboratorium voor Oecologie der Dieren, Zoögeografie en Natuurbehoud, K.L. Ledeganckstraat 35, B-9000 Gent (Belgium).

Boekbespreking

Calle Pascual, P.A. : *Noctuidos Espanoles*.

18,5 x 24,5 cm, 430 p., 680 verspreidingskaarten, 56 kleurplaten, 690 figuren. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentacion, 1982, gebonden met slappe kaft; te bestellen bij Dr. J.A. Calle Pascual, I.B. Floridablanca, C/Miguel Hernandez s/n, Murcia, Spanje; prijs : 3.500.- Pesetas.

Dit boek zal door vele entomologen die in de fauna van de landen rond de Middellandse Zee geïnteresseerd zijn, met veel vreugde ontvangen worden. Er bestond sinds lang geen platenwerk meer over de Noctuidae van dit deel van de Europese fauna. Deze lacune is nu dus gevuld. Na een korte inleiding over de algemene kenmerken van de Noctuidae volgt een determineertabel tot op de onderfamilies en een systematische soortenlijst met ongeveer 700 soorten. De rest van het boek wordt gevormd door vier gedeelten : de tekst bij de soorten, de verspreidingskaartjes, de kleurplaten en de platen met genitaliën.

De tekst is doelbewust kort gehouden (beschikbare ruimte) en bevat naast de referentie van de oerbeschrijving, gegevens over de verspreiding en de vliegtijd in Spanje en op de Kanarische eilanden en over de wereldverspreiding. In enkele gevallen worden ook biologische gegevens vermeld. Jammer genoeg wordt in dit deel niet ingegaan op determinatiekenmerken voor het onderscheid tussen nauw verwante soorten. De verspreidingskaartjes geven een snel visueel beeld van de verspreiding van alle behandelde soorten ophet Iberisch schiereiland. Voor Portugal wordt door een letter aangegeven of de soort er voorkomt of niet.

De 56 kleurplaten bieden kleurfoto's van ver over de 1.000 exemplaren op zwarte achtergrond. Van de meeste soorten worden beide sexen afgebeeld en bij vele variabele soorten ook diverse vormen. Vele platen zijn van goede kwaliteit; de vlinders kunnen zonder meer duidelijk herkend worden zodat met de platen goed kan gedetermineerd worden. Sommige platen zijn echter te donker uitgevallen (b.v. 12, 14, 35, 43 en 50) en enkele zijn niet scherp afgedrukt (b.v. 42, 44 en 46). De platen met figuren van de genitaliën bestaan uit lijntekeningen van de mannelijke genitalia, meestal erg schematisch en nogal verkleind. Meestal wordt met lijntjes gewezen naar kenmerken waarop vooral moet gelet worden bij het determineren.

Het boek bevat een literatuurlijst en een alfabetische index. Elke soort heeft een nummer gekregen die in heel het boek wordt aangehouden zodat het opzoeken van afbeeldingen en verspreidingskaarten erg vergemakkelijkt wordt. Het werk is op dik, glanzend papier gedrukt en ingebonden met drie lintjes. Gezien zijn omvang en het aantal kleurplaten is het zeker zijn prijs waard.

W.O. De Prins